

SELETUSKIRI

..... volikogu määruse eelnõu „Harju maakonna arengustrateegia 2040+“ juurde

Määruse andmise aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 37⁴ lõige 1 ning arvestatakse sama seaduse § 37⁴ lõiget 6. Nende sätetega rõhutatakse kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu pädevust arengustrateegia heakskiitmise protsessis ja antakse strateegia ülevaatamise ja uuendamise tähtaeg – vähemalt kord nelja aasta jooksul. Samuti kirjeldatakse strateegia vastuvõetaks lugemise kriteeriumeid.

Vastavalt KOKS § 37⁴ lõikele 6 loetakse maakonna arengustrateegia vastuvõetuks ja see jõustub pärast seda, kui vähemalt kaks kolmandikku maakonna selliste kohaliku omavalitsuse üksuste volikogudest, mille elanike koguarv moodustab vähemalt kaks kolmandikku maakonna elanike koguarvust ning mille hulka peab kuuluma ka maakonnakeskuseks olev kohaliku omavalitsuse üksus. Harju maakonna puhul tähendab see vähemalt kümne valla- ja linnavolikogu, sh Tallinna Linnavolikogu, poolset heakskiitmist.

KOKS § 37⁴ lõige 7 esitab nõuded maakonna arengustrateegia menetlusteabe avaldamise ja tähtaegade kohta.

Vastavalt KOKS § 6¹ lõikele 1 on omavalitsusüksuste ülesanne ühiselt kavandada maakonna arengut ja suunata selle elluviimist. Harju maakonnas on kohalike omavalitsuste koostööorganiks ja arengustrateegia koostamise korraldajaks Harjumaa Omavalitsuste Liidu volikogu 27.09.2017 otsusega nr 11 määratud Harjumaa Omavalitsuste Liit.

KOKS § 37³ lõike 1 järgi peab maakonnal olema arengustrateegia, mis on aluseks maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste ja koostööpartnerite poolt ühiselt maakonna arengu suunamisel, ühiselt tehtavate ja omavalitsusüksuste ülese mõjuga investeeringute kavandamisel, investeeringuteks toetuse taotlemisel ning seaduse § 6¹ lõikes 1 nimetatud kohaliku omavalitsuse üksustele antud ühiste ülesannete täitmisel. Harjumaa arengustrateegia 2040+ annab edasised arengusuunad Harjumaal, milles maakonna kohaliku omavalitsuse üksused on kokku leppinud.

KOKS § 37⁴ lõike 1 kohaselt peab maakonna arengukava hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat. Harjumaa arengustrateegia 2040+ on koostatud vähemalt järgnevat 18 eelarveaastat silmas pidades.

Strateegia eelnõu koostas KOKS § 37⁴ lõike 3 alusel Harjumaa Omavalitsuste Liit ja strateegia juhtrühmana tegutses Harjumaa Omavalitsuse Liidu arengukomisjon. Harju maakonna arengustrateegia 2040+ koostamisel on võetud aluseks kõigi Harjumaa kohalike omavalitsuste külastamisel arutatu, töörühmade ja arengukomisjoni aruteludes väljatoodu. Samuti on arvestatud Harju maakonna kehtiva maakonnaplaneeringuga, maakonna kohalike omavalitsuste kehtivate arengukavadega ja strateegiaga „Eesti 2035“. Nimetatud sisendeid analüüsid on jõutud ühiste lähtekohtadeni, mille alusel on uuendatud maakonna arengustrateegia. Kuna strateegia koostamisel oli eesmärgiks kaasata aruteludesse võimalikult lai huvitatud isikute ring, siis selle eesmärgi täitmiseks korraldati neli avalikku üritust, kuhu olid oodatud kõik kaasamõtledajad ja huvitatud isikud. Nendeks üritusteks olid strateegia

avaseminar (24.03.2022) ning kolm temaatilist töörühma (üks 11.04.2022 ja kaks 12.04.2022), kuhu olid kutsutud kõigi maakonna kohalike omavalitsuste, seotud ministriumide ja ametite, arendusorganisatsioonide, ettevõtjate ning kodanikuühiskonna esindajad. Strateegia uuendamise protsessi ja strateegia eelnõud on tutvustatud Harjumaa Omavalitsuste Liidu volikogu 16.02.2022 ja 16.11.2022 koosolekutel.

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ on maakondlik kokkulepe erineva tasandi institutsioonide vahel, mille sisuks on avalike teenuste parem korraldamine, regionaalse koostöövõimekuse suurendamine ja regionaalsest vajadustest lähtuva arenguvajaduste sisendi andmine riigile. Strateegia ülesehituse juures on lähtutud avaliku sektori peamisest ülesandest, milleks on elanikele avalike teenuste korraldamine ja nende kättesaadavuse tagamine.

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ koostamisel on arvestatud ja see on kooskõlas riigihalduse ministri 09.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/78 kehtestatud Harju maakonnaplaneeringuga 2030+.

Strateegia eelnõu avaliku väljapanek toimus 14.-28.11.2022 Harjumaa Omavalitsuste Liidu ja maakonna kohalike omavalitsuste veebilehtedel ja sellest teavitati 11.11.2018 maakonnalehes Harju Elu. Harju maakonna arengustrateegia 2040+ eelnõu avalikust väljapanekust teavitati maakonna kohalike omavalitsusi Harjumaa Omavalitsuste Liidu 09.11.2022 kirjaga nr 9-1/18-1. Avaliku väljapaneku käigus laekunud ettepanekuid analüüsiti ja vastavad parandused on eelnõusse sisse viidud ning ettepanekute esitajatele kirjalikult vastatud.

Harju maakonna arengustrateegias tuuakse välja visioon aastaks 2040+, strateegilised eesmärgid ja nende saavutamist toetavad tegevussuunad. Eraldi on välja toodud ootused riigitasandile.

Peale strateegia jõustumist koostatakse selle elluviimiseks strateegia tegevuskava, kohalike omavalitsuste investeeringute kava, linnapiirkonna tegevuskava ja vajadusel teised valdkondlikud tegevuskavad, mis ei ole käesoleva määrusega heakskiidetavad dokumendid. Tegevuskavad koostatakse neljaks aastaks ja on iga-aastaselt uuendatavad.

Harju maakonna arengustrateegia 2040+ põhineb kehtival Harju maakonna arengustrateegial 2035+. Suurima muudatusena on lisatud ühe peatükina seni eraldi dokumendina koostatud Tallinna linnapiirkonna strateegia. Harju maakonna omavalitsused leidsid, et eraldi strateegiadokumendi koostamine pole põhjendatud, kuna maakonna arengustrateegias käsitletud väljakutsed, visioon, eesmärgid ning tegevussuunad katavad sisuliselt ka linnapiirkonna arendamisega seonduva, siis eraldi strateegia koostamine linnapiirkonnale oleks kunstlik. Linnapiirkonna strateegia peatükis on välja toodud spetsiifilisemalt vaid need väljakutsed ja tegevussuunad, mida soovitakse lahendada eelkõige linnapiirkondade arendamise meetmetest.

Teise suurema muutusena on senisele neljale läbivale printsiibile strateegias (hoolivus, tasakaal, piirideta koostöö ja uuenduslikkus), lisatud elanikkonnakaitse ja rohepöördumine. Üldiselt on strateegias viimastel aastatel ühiskonda olulisel määral mõjutanud sündmuste tõttu (COVID 19 kriis ja sõda Ukrainas) rohkem tähelepanu pööratud elanikkonnakaitsele. Uue mõistena on sisse toodud „rohepöördumine“ – aktiivse hoiaku võtmine rohepöörde suhtes ja rohepöördega kaasnevate võimaluste proaktiivne rakendamine. Arengustrateegia läbivaid põhimõtteid võetakse arvesse maakondlike projektide valikul. Samuti on need aluseks kohalike omavalitsuste arengukavadele, mis lähtuvad maakonna arengustrateegiast. Läbivad

põhimõtted toetavad otseselt ka printsiipe, mis on välja toodud maakonna arengustrateegia koostamise juhendis: „*hoolivus*“ toetab mitmekesisust, ligipääsetavust ja kaasavat disaini ning soolist võrdõiguslikkust; „*ruumiline tasakaal*“ toetab ruumilist kättesaadavust; „*rohepöördumine*“ toetab kestlikkust ja jätkusuutlikkust.

Uuendatud on Harju maakonna väljakutsete peatükk, läbi arutatud maakonna visioon ja strateegilised eesmärgid. Võttes aluseks kohalike omavalitsustelt laekunud ettepanekuid ja töörühmades arutatut, uuendas arengukomisjon strateegia tegevussuundade pikaajalised tegevused ja ettepanekud riigile ning valis välja lähiaastate kõige olulisemad teemad.

Eelnõu on kooskõlas kehtivate seaduste ja teiste õigusaktidega.

Eelnõul puudub kokkupuude Euroopa Liidu õigusega.

KOKS § 37³ lõigete 4 ja 5 kohaselt võivad maakonna kohaliku omavalitsuse üksused lisaks Harju maakonna arengustrateegiale 2040+ koostada täiendavaid arengustrateegiaid mõne tegevusvaldkonna arendamiseks, mis peavad olema kooskõlas maakonna arengustrateegiaga.

KOKS § 37³ lõige 6 ütleb et maakonna arengustrateegia on kohalike omavalitsuse üksuste üldplaneeringute koostamise alus. Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt võivad kohalikud omavalitsused koostada ka mitme valla territooriumi hõlmava üldplaneeringu.

Harju maakonna arengustrateegial 2040+ reeglina puuduvad vahetud mõjud eri valdkondades, küll aga on dokumendi eesmärgid ja elluviimine seotud ootustega positiivseteks arenguteks kõigis valdkondades.

Vastavalt KOKS § 37⁴ lõikele 1 vaadatakse maakonna arengustrateegia üle ja seda uuendatakse vähemalt kord nelja aasta jooksul. Vajadusel saab seda teha tihemini.

Vastavuses KOKS § 70⁴ lõikega 3 kehtib kuni Harju maakonna arengustrateegia 2040+ uue versiooni jõustumiseni seni kehtiv, 21.02.2019 jõustunud Harju maakonna arengustrateegia 2035+.